

Cultura Poporului

GAZETA SOCIETĂȚII „CULTURA POPORULUI“

PRIM REDACTOR:

VINTILA N. PETALA

ABONAMENTE ANUALE:

pentru cititori .. .. . 30 Lei
" autorități .. .. . 60 Lei
" întreprinderi financiare .. .. 100 Lei

SECRETAR DE REDACȚIE:

VASILE D. CHIRU

Redacția: Str. Dorobanților 11

(Telefon No. 15-74)

Administrația: Piața Cuza Vodă 16

Datoria vremii

Reforma agrară s'a împlinit. Pământul țării s'a împărțit astfel celor ce l-au muncit în trecut, câștigându-și prin această muncă neîntreruptă și cinstită cele mai puternice drepturi asupra lui. Un act de mare dreptate s'a împlinit, pentru binele țării, și pentru fericirea sâtenilor ei. Și actual acesta de dreptate se datorește, nețagăduit, însăși țărănimii românești, care știind cu aceeași hărnicie și credință, să-și muncească ogorul în timp de pace, cum să-și și apere în ceas de războiu, a arătat tuturor că este vrednic a stăpâni ea singura gîia strămoșilor noștri.

Nu trebuie însă, în ceasul biruinții acestui viș frumos, să se uite partea hotărîtoare pe care atâtea minți înțelepte și atâtea inimi generoase, au luat-o la înnăptuirea acestei reforme. Nu trebuie să se uite aceasta, căci recunoștința tuturor către acei cari au iubit poporul și au luptat pentru fericirea lui, trebuie să dovedească că Neamul românesc știe să-și cinstească pe oamenii săi mari.

Atunci când în alte țări, mai mari și mai înaintate chiar decât a noastră, și azi pământul este în stăpânirea unui mic număr de proprietari, atunci când cele mai democratice state din Europa, n'au îndrăznit să facă o asemenea reformă, România, purtând faclia adevăratei democrații a realizat fără lupte și fără turburări, cea mai radicală „improprietare“ pe care o cunoaște istoria. **Și marea însemnătate cât și frumusețea acestei înnăptuiri stă într-aceea, că ea s'a făcut din îndemnul Regelui Țării, în unirea și străduința tuturor cărmuitorilor ei, și cu consimțământul aproape a tuturor celor ce erau condamnați a-și pierde pământurile în folosul țării.**

Orice ar spune cei ce caută vrajbă, cât și semănătorii de ură și de neînțelegeri, nici o altă țară din lume, nu a dat în împrejurări atât de grele, dovadă de așa înțeleaptă înțelegere a nevoilor mari ale vremii, și de o așa puternică armonie și înțelegere între toți fiii ei...

O dată opera însă înnăptuită, viitorul cere din partea tuturor munca cea mai uriașă pentru ca ea să-și poată da toate roadele.

Nu este de ajuns ca pământul țării să treacă în stăpânirea miilor de muncitori ai ogoarelor, pentru ca și, aceștia și țara să fie și fericiți și bogați. Trebuie de aci înainte, ca simțământul datoriei să însuflească pe fiecare dintre noii stăpânitori și muncitori ai pământului; fiecare trebuie să știe că ogorul lui este înainte de toate al țării întregi; că rodul și bogăția lui, este singurul belșug al țării, care are nevoie de toată munca și de toată stăruința

fiiilor ei, pentru a-și vindeca rănile războiului și pentru a-și recăștiga vechea prosperitate.

Pământul acesta care a trecut în stăpânirea plugarilor trebuie deci muncit cu gândul că în afară de nevoile fiecăruia dintre noi, el trebuie să ajute la îndestularea tuturor; că rodul lanurilor de grau, este aurul țării. pe care, ca în alte vremuri, trebuie să-l răspândim în afara hotarelor ei, pentru ca alt aur, aurul cel adevărat să intre la casele noastre.

Ce trebuie deci pentru aceasta?

Nimic mai mult, decât munca luminată, **cu credința, că fiecare plugar pe ogorul lui, asemenea unui ostaș pe câmpul de luptă, luptă pentru bogăția și fericirea Țării.**

Va fi aceasta de sigur cea mai frumoasă dovadă că poporul românesc, își va fi înțeles și această nouă „Datorie a Vremii.“

Vintilă Petala.

Luați aminte frați Români

Sabatajul și grevele.

f) *Un alt sistem întreprins de dușman, este indemnarea lucrătorilor și funcționarilor de la Căile ferate, și tot felul de lucrători spre sabotaj adică să strice mașinile de drum de fier, și prin aceasta să facă ca trenurile să nu meargă, și deci populația să sufere și să nu fie aprovizionată. Astfel pe timpul grevei ce se proiectase, s'au stricat cam vre-o 80 mașini în București. Cine a suferit din această cauză? Tot populația nevoiască, tot omul muncitor și deci tot familiile șelor care le-au stricat, în plus toată lumea. Iată dar cum cei care au făcut asemenea lucruri, au lucrat ca unelte ale dușmanului chiar contra soțiilor și copiilor lor. În plus ei au fost dați judecății, și si-au luat răsplata. Eu vă întreb cine vine să sufere și să fie pedepsit cum trebuie, vin oare acei care i-a îndemnat la asemenea fapte adică propagandiștii dușmani care au dus pe oameni lesne credulii în rătăcire? Nu! Propagandiștii au fugit ca lașii și poltroni, ei și-au luat suma pentru propaganda lor și trăesc bine. Deci cine suferă, tot muncitorii, și tot țărani. De acea nu se poate aduce petrol, de acea nu se poate aduce cereale din vechiul regat, și nu se poate duce la București lemne de aici și deci să se facă schimb. Prin urmare nu e vina autorităților care caută să îngrijască de tot ce trebuie, ci a acestor dușmani ai țării și ai neamului.*

Tot asemenea propagandiștii dușmani, corup pe funcționarii mici și mari de naționalitate ungară, cărora le speculează fără să

vrea simțul lor național și-i face a iftăria trenurile fără motiv spre a face lumea să sufere cântând astfel s'o împingă la revolte. Nu vor ajunge însă la rezultat căci guvernul, autoritățile și armata au descoperit acest gând ascuns al lor și au luat măsuri ca funcționarii vinovați sau neglijenți să fie ori expulzați în timp de 6 ore numai cu 25 kgr. bagaj — ori judecați de tribunalele militare.

Deci acei cari vor continua să asculte de propagandiști cui fac rău? Natural și populații care suferă, și care nu va tolera ca 14-15 mii de funcționarii șovinști și răi să terorizeze 15-16 milioane de oameni muncitori; dar cei care vor mai asculta de propagandiști, își fac rău lor și familiilor lor, căci vor fi expulzați, vor pierde dreptul la pensie, și e păcat de anii muncii până acum, vor fi dați afară din locuințele ce ocupă la stat sau la fabrici. Cu un cuvânt vor rămâne pe drumuri, muritori de foame și ei și copiii lor, iar propagandiștii pentru aceste fapte se vor bucura, căci pentru asemenea rezultate ei prînesc banul mizerabil al dușmanilor țării.

Alt idemn este ca sub formă de greșală sau neglijență să murdărească trenurile și gările, să spargă geamurile la trenuri, să rupă ori ascunză, ori să distrugă tuburile de încălzit. Une ori aceste devastări le pun la cale chiar funcționarii Unguri. Aceasta în scop ca lumea să se îmbolnăvească (căci prin murdărie se nasc și se răspândesc bolile) — ca lumea să sufere în trenuri de frig și să răcească chiar atât de rău și să moara.

Deci dați pe mâna autorităților pe toți acei care li vedeți că fac murdării în trenuri și gări, că sparg geamurile la vagoane, strică tuburile ori sobele. Iar când vedeți că funcționarul căruia i-ați arătat nu ia nici o măsură, preveniți pe primul comandament militar ori funcționar administrativ român, ca să se ia măsuri drastice. Numai așa se poate îndrepta lucrurile, care au ajuns acum așa de rău, numai din cauza propagandiștilor dușmani, care nu mai știu ce să mai facă, că să aducă lumea în stare de suferință, s'o descurajeze și s'o împingă spre anarhie.

g) *Un alt mijloc de propagandă, este că: invadează lumea a nu mai face și repara sau întrefine șoselelor și drumurile. Sub motiv că sunt ordine ca nimeni să nu mai iasă la repararea șoselelor, acestea au ajuns într-o stare foarte proastă. Facerea, repararea și întreținerea șoselelor, e o obligație impusă de lege pentru fiecare cetățean. Fie care e dator a lucra partea lui. Dacă nu o va lucra, suferă tot populația, și șoselele se vor strica atât de rău, că pe urmă vor trebui și bani mai mulți, și muncă mai multă și tot nu se vor putea să se mai repare așa cum au fost. În plus, cine suferă când șoseaua nu este bună? Sufere propagandiștii? Nu! Ei umple punga, și mănâncă în restaurante bune, se îmbracă bine căci li dă mâna cu banii tradătorului. Suferința se resfrânge asupra aceluia pe care propagandiștii i-a adus în rătăcire, și asupra familiilor lor.*

h) *În fine mijlocul cel mai desperat al dușmanilor țării sunt atentatele odioase, cum a fost acela din București unde s'a omorât mișelește reprezentanții poporului.*

Lucru este ușor de înțeles, căci lovești capul, tai gâtul cuiva, corpul moare de la sine. Au căutat să lovească în oameni luminați, ca să producă anarhie și deci să profite jefuitorii. Nu le-a reușit însă a produce anarhie, căci poporul nostru și Conducătorii știu să fie energici. Noi am primit pe strein, l'am încălzit în casa noastră, i-am dat de mâncare, l'am lăsat a se îmbogăți din sudoarea și pământul nostru, i-am dat haina după noi, ca el să ne ceară și cămașa și să ne distrugă în mod mișeleșc.

Adevărat că pe cine nu-l lași să moară, nu te lasă să trăiești. Iată unde ne-a dus bunătatea inimii noastre, și firea noastră. Trebuie să fim cu ochii în patru, să nu fim nepăsători și dezinteresați. **Să urmărim fie-care pe propagandiștii dușmani și pe rău voitorii noștri și să-i predăm pe mâna autorităților, ori de ce neam ar fi ei.** Căci de nu-i vom da noi pe ei, ne vor duce ei pe noi în prăpastie.

Vlad Teepes, care a fost un domn mare al țării Românești, avea un obicei care era bun. Pe propagandiști, pe acei care nu erau cinstiți, pe acei care nu munceau îi pune în țapă sau îi ardea. Astfel odată a adunat pe toți cerșetorii sub motiv ca să-le dea pomană, când au venit câteva sute, i-a închis într-o casă și le-a dat foc. Din acea zi nimeni nu mai cerșea și toți munceau.

Altă dată vine un sol venețian cu bani de aur mulți și-l roagă a-i da o gardă ca să-l păzească — spre a nu-l fura hoții. Atunci Vlad Teepes, îi a punga o pune pe drum și o lasă singură acolo toate noaptea. Și n'a furat-o nimeni. De ce? Fiindcă a 2-a zi știa că va fi aflat (căci îl denunța poporul pe hoți) și acesta era tras în țapă, împreună și cu cel care știuse și nu-l dăduse de gol. **Așa trebuie să facem și noi și să arătăm, să urmărim și să dăm de gât pe propagandiști.**

Cuvântul nostru

Am arătat câte-va din mijloacele cele mai mari prin care inamicii noștri, caută să ne facă rău. Am văzut care este scopul urmărit de ei; apoi care sunt consecințele pentru noi și în ce prapastie ne vor duce dacă nu vom lua măsuri. În fine am arătat care sunt măsurile ce trebuie să luăm spre a combate această propagandă dușmănoasă. Rămâne acum ca fie-care din noi, care cunoaște acuma și răul și mijloacele cum se poate combate, să-și facă datoria, în mod neadormit, salvându-se astfel și pe sine, și țara și neamul. Acel care nu o va face e un criminal, Dumnezeu nu-l va ajuta; și acela merită a muri rob. Deci la lucru cu toții. Noi vom continua a da la iveală și celelalte mijloace și procedee de propagandă dușmănoasă, ca să știm să ne ferim de ele, și atunci vom merita soarta care ne-o vom crea. Românul zice: Cum îți vei așterne, așa vei dormi și așa este.

Un bătrân cinstit la suflet.

Naționalism, sau străinofobie?

După vechea doctrină naționalistă din țara noastră, toate relele economice și sociale de care sufeream pe vremuri, erau aruncate în spinarea străinilor care trăiau între noi; și cum odinioară, cei mai mulți străini erau evrei, așa s'a născut antisemitismul. Atât de mult se confunda la noi naționalismul cu străinofobia în cât nici nu se putea unul fără cealaltă. Cine zicea naționalist zicea antisemit și... viceversa. În ceace privește mijloacele de propagandă a acestor naționaliști răsunători, numai bițele geamuri pot povesti. În avântul lor naiv și simplist și încălziți de cățiva conducători sireți și entuziaștii tineri, sau „secăturile entuziaste” cum se a numit D-I N. Iorga — mărluiu pe străzi cântând „Deșteaptă-te Române”, țineau cuvânturi sub calul lui Ștefan cel Mare sau Mihai Bravul și în urmă sfârșeau o sumă de geamuri aruncând drumul lor, odată cu pietrele, și un mare și variat număr de invective civilizate, cu care s'ar fi putut mândri orice chionță fără știință de carte.

Evident că practicarea acestei strălucite propagande nu putea aduce de cât ura înverșunată și tăcută a celor ce aveau de suferit pe urma acestui bizar naționalism. Și această dușmănie numai spre folosul țării nu putea fi.

Astăzi, această veche doctrină a ajuns a fi apărută numai de vreo doi fruntași, care se încăpățânează a rămânea în vechile și înguste lor vederi, dar de care n'ași prinde că nici ei nu sunt convinși.

Intre fruntariile României mari am cuprins acum o sumă de neamuri al căror sânge nu-i de origine romană. Oare un om cu mîntea cumpănită poate susținea că n'ar deveni cetățeni falositori și conștiințioși ai țării în care traesc, dacă șovinismul n'ar zădăra și n'ar scoate la suprafața ura de rase și credințe?

Să ne amintim că în sângele care a înroșit apele Siretului sunt multe picături care nu se trag din sângele strămoșului nostru de la Roma, și între sutele de mil de morminte sămănate pe pământul românesc, sunt câteva mil, pe care dacă nu putem pune crucea, semnul credinței noastre, nu înseamnă că cei ce dorm sub ele n'au murit la umbra tricolorului nostru și pentru înfăptuirea idealului național. Oare acești oșteni străini de neamul și credința noastră, n'au fost cetățeni falositori țării în care trăiau?

Este dovedit că neamurile nu-și pierd caracterul etnic, limba și credința, ori cât de ferice ar fi șovinismul străinofobitor. Și este do-

vedit iarăși că șovinismul duce la rezultate diametral opuse: în loc să asimileze, solidarizează pe cei oprimați.

Și apoi, când un om străin de neamul nostru, chiar păstrându-și caracterul etnic, limba și obiceiurile, dacă respectă și se supune legilor țării și nu îndeplinește toate datorităle către țară, nu înseamnă că nu este un cetățean folositor țării în care locuiește. Și din contra, un om de același neam și lege cu noi, dacă întrebunțează sentimentul național și credința noastră numai ca pe niște mijloace de parvenire sau îmbogățire nepermisă și la umbra acestui naționalism își face afacerile sale personale exploatănd nu numai materialcește, dar și buna noastră credință, un asemenea om este nu numai nefolositor, dar de dreptul periculos țării și neamului său.

Și când luăm severe măsuri de apărare, reducând la tăcere și neputință pe cei ce uneltesc contra intereselor și siguranței țării, aceste măsuri se iau contra individului devenit periculos și nu contra neamului sau credinței sale. Și vom lua aceleași viguroase măsuri și contra celor „de-un sânge și de o lege” cu noi, când ei vor uneli contra binelui comun.

***

Prin această prizmă trebuie văzut naționalismul.

Și așa îl văd toți oamenii luminați, rămânând ca șovinismul feroc să fie mozzit numai de spiritele înguste, refractare și neluminate. Numai analfabeții, semidocții sau farsorii mai pot vorbi de o desnaționalizare a diverselor neamuri cuprinse între fruntariile unei țări.

De aceia nici odată nu trebuie confundat naționalismul cu străinofobia, căci naționalismul tinde la buna înțelegere între toți cei ce locuiesc cuprinși între anumite fruntari, unde fără îndoială națiunea băștinașă fiind cea mai numeroasă va prepondera totdeauna, iar străinofobia tinde la învrăjbierea bazată pe ura de rase și credințe, învrăjbierea care aduce totdeauna frământări inutile și periculoase pentru binele și propășirea țării și ura nu poate intra în sufletul unei națiuni nobile ca cea română.

Tg.-Mureș 1921 Iulie.

Vladimir Nicoară.

— CETICI
— SI RĂSPANDITI
— ZIARUL NOȘTRU
— CULTURA
— POPORULUI

O lecție de patriotism și de înfrățire între minorități

Săptămâna aceasta a avut loc în Cluj adunarea generală (Congresul) cizmarilor din Ardeal. Cu ocazia acestui congres care a avut cinstea și fie deschis și patronat de dl General N. Petala, președintele de onoare a Asociației cizmarilor din Transilvania și Banat, d-sa a ținut o cuvântare de deschidere, care va rămâne o strălucită pagină de patriotism și de felul cum trebuie să procedăm spre a ajunge la o rodnică înfrățire între diferite minorități din cuprinsul țării românești. Dându-ne seamă de covârșitoarea influență pe care această cuvântare a avut-o asupra congresiștilor și pe care o poate avea asupra tuturor meseriașilor din Ardeal, dăm mai jos rezumatul ei și ne pare rău că din lipsă de loc nu o putem publica în întregime:

„Congresele cari întrunesc la oală pe reprezentanții autorizați al aceluiași fel de ocupațiune, sunt una din manifestările vieții democratice moderne: muncitorii cu palmele sau muncitorii cu creierul, comercianții, industriași, profesorii, medicii sau funcționarii de Stat, în lupta lor cu nevoile vieții și în năzuința lor legitimă spre fericire și progres, se întrunesc în congrese, în care, după ce se expun lipsurile și nevoile, se discută mijloacele de îmbunătățire a soartei lor materiale și morale, ca și mijloacele de perfecționare și progres a meseriei sau ocupațiunii lor.

Este nelindoios că acest sistem plebiscitar de luptă pentru progresul instituțiilor și fericirea oamenilor, are un caracter esențialmente democratic, căci mulțimea însăși vine să se sfătuiască asupra soluțiilor care trebuie date problemelor cari frământă și interesează viața sa într'un moment dat.

Soluțiunile acestor probleme și năzuințele spre progres ale congresiștilor ajung cu atât mai repede și lesne la cunoștința cărmuitorilor, cu cât Statul are o guvernare mai democratică.

Să fiți încredințați, domnilor, că în România democratică năzuințele dv'ștră nu numai că vor pătrunde ușor până la înaltul Guvern, dar ele vor fi ascultate cu interes și bunăvoință, atâta timp cât nu vor urmări alte scopuri decât acela al fericirii dvoastră și al propășirii industriei ce reprezentanți, în cadrul legilor românești.

Prezența în Guvernul Țării a unor oameni eșiți din popor, cari nu i-au uitat durerile și suferințele, este o garanție pentru aceasta. Dar cea mai mare garanție că năzuințele drepte ale cetățenilor noștri de orice naționalitate își vor găsi satisfacerea lor ne-o dă prezența pe tronul glorios al României al celui mai democrat Rege, al cărui suflet este identificat cu sufletul poporului său.

Cum a înțeles Regele înțelegerea de Țară și Popor, ne-o dovedesc faptele Sale mărețe: în război, a

trăit în tranșee alături pe soldat cu care a împărțit lipsurile, suferințele și primejdiile. După război a dat cel dintâi exemplu de iertăre de Sine, hotărând ca toate moșiile Sale, să fie împărțite foștilor Săi soldați și tovarăși de luptă.

Cum a înțeles El să crească pe Augustul său fiu, care li va urma mână pe tron, ați văzut-o de curând când, aci în orașul nostru, A. S. R. Principele Moștenitor s'a scoborât în mijlocul muncitorimeii, că să-i asculte păsurile și să-i dea sfaturi și îndemnuri, iar pe arena sportivă a stat ceasuri întregi în picioare, sub arșița soarelui, ca să aprecieze munca și meritele sportivilor, cărora le-a strâns mâna, și apoi ia pofțit la masa sa, ca un adevărat democrat, fără să-i întrebe dacă erau români sau unguri, nici dacă erau născuți din nobili sau din popor.

Dacă Statul și cei mai înalți cărmuitori începând cu Suveranul noștri fac totul pentru democrație și pentru îndeplinirea dreptății întregi față de toți cetățenii României, rămâne ca și dv. să lucrați

în acest congres în înțelesul acestei dreptăți și potrivit principiilor democratice. În regularea relațiilor dintre patroni și muncitori, înțeleșiți-vă de dorul de bine, de omenie și de dreptate, pentru ca mai mici, armonizând nevoile lor cu ale dv., cu convingerea că, cu cât vom râsplăti mai cu dreptate, cu atât munca va fi mai rodnică, și cu cât va fi mai multă omenie și armonie între toate clasele sociale, cu atât va rezulta mai multă fericire pentru fiecare din noi și pentru țara noastră.

Declarând deschis primul congres al cizmarilor din România Mare, fac urările mele ca lucrările dv. să fie cât mai rodnice, ca ele să ajute la fericirea dv., la propășirea industriei dv. și la strângerea relațiilor de adevărată înfrățire și colegialitate, între toți cetățenii noștri de orice naționalitate și de orice treaptă socială, înfrățire și colegialitate de care țara are nevoie neapărată, spre a se putea consolida în limite și a putea garanta viața, averea și munca tuturor fiilor săi.

TIGANUL LA BANCA

(Anegdotă.)

Un țigan odată, auzind prin sat
Că de n'ai parale nici pentru pusa
Poți pleca la Bancă, unde directorul
Om de omenie, îți ascultă dorul,
Și te împrumută, cu parale ndate
Dacă ai la rândul-ți, „polița” lucrată.
Ș'a luat din perete, „polița” și hai
Hai cu ea la bancă: „Polița” de-i dai,
Tot gândea în sine — capăt și parale
Când la ciotură, hop că-i iese'n cale
Insuși directorul, și cum îl zărește:
„Sărut mâna zice, D-zeu bun este
Că v'a scos în cale, taman la bucluc
Eu veneam la bancă, polița s'aduc
Și pupați-ași mâna, să-mi împrumutați
Lei o sută barem, sântem nemâncăți
— Bine măi țigane — zise directorul
Noi îți dăm parale, căci iubim poporul
Polița nu-i asta, ci e o hârtie
O chitanță bade, și cu gir să fie
— Ir? s'aduc? răspunse mai voios țiganul
Pot s'aduc s'o ladă numai dați-mi banul.”
Directoru — atuncea, iarăși vorba ia
— Măi țigane banii, am să-ți spun să-ți dea
Numai sa acasă ai și tu ceva
Turmă vre'o cîrădă, casă sau pământ.
Neplătind la vreme știu la scăzământ
Să putem să-ți vindem din ce ai avea.
— Haleu mâncate-ași, turme am destule
Oi și capre măică, mândre și sătule.
— Ai și oi? — Vezi bine, ca și spuma-l lână.
— Câte oi țigane? Hapoi oi ham una
— Dară capre spune-mi, câte ai în fine?
— Hopoi capre bade, ham zău mai puține.

Angela Stătescu.

Pagina literară

Norocul lui Sima

Ce soartă a avut și camaradul nostru Matei Sima! Căși am rămas din regimentul 80, nu ne putem gândi la el fără să vedem în față icoana zădărniceii sforțării omenești.

... Toate sunt zadarnice!
Intâmplarea lui poate sluji încă multă vreme ca pildă pentru cei ce susțin teoria fatalismului.

Cunoscutul cismar din piață era soldat în compania III-a și nu se lăpăca de loc cu instrucția...

Când îl cătai era abătut!
În ziua de 24 August 1916 l-am văzut însă pe Sima, pentru prima oară, vesel. A schimbat, poate, dezece ori în ziua aceea, următorul dialog cu camarazii din companie:

— În sfârșit am scăpat!
— ??
— De foc!
— Te-a demobilizat?

— Nu: m'a dat la aprovizionare.
De acum încolo nu mai am grije că m'or trimite, răsufletu în voce. Și, rostind aceste cuvinte, toată lumea era a lui.

De atunci, de câteori îl vedem, în gabrioleță s'au pe jos, ne strigă triumfător:

— Și că am scăpat?
Bucuria lui era nesfârșită. Cât ținea la viață băiatul acesta cu ochii vineți! Poate de aceea n'a avut parte de ea!

Cu acest prilej a fost mutat din compania III, în care eram eu, în Iași și astfel, l-am pierdut o clipă din vedere.

Totuși auzeam vorbindu-se, de norocul lui Sima.

Cei mai răutăcioși spuneau cu înțeleș:

— Om bogat, nene, ce să-i faci?
N'a trecut însă mult și s'a produs întâmplarea cunoscută de toată lumea: nenorocitul a fost rănit mortal de o bombă aruncată de un aeroplan dușman, tocmai când oșea pe ușa prăvăliei sale.

Cel care vorbea de moarte ca și cum ar fi devenit nemuritor, cel care scăpase, a fost condus în ultimul locaș de camarazi cari, deși au fost pe front, sau au fost expuși, în permanență, să fie trimiși, totuși trăesc și azi!

Dorința lui de a trăi a fost atât de mare în cât — înfrântă de avioanele vrăjmașe — nu s'a dat bătăie, ci s'a înghesuit între registrele noastre de administrație, unde Matei Sima a mai trăit încă mult timp.

Într'adevăr, birourile stării civile de la Stăntul Gheorgheni nu-au trimis extractul de moarte al soldatului Sima și noi, deși am asistat la înmormântarea lui, nu puteam — potrivit legilor militare — să-l ștergem din controale.

Căsuța lui, cu No. 164, din registrul de administrație, ar sta și azi deschisă, dacă n'aș fi tăiat-o eu — cam la o jumătate de an de la moartea lui — fără nici un ordin. Mă disperase însă prezența, în registre, a acestei năluci!

De ce nu l-ați trecut la absenți? întrebau camarazii.

În situațiile zilnice absenți sint însă pe categorii. Unde să-i treci? În spital?

Dar din spital ar fi trebuit să se întoarcă odată și odată. În concediu?

De asemenea, n'ar fi putut sta vecinic în această situație.

Detășat?

Dar unde? La Belu?

Să-l punem dezertor — cum ziceau unii — ar fi fost, poate, mai

lesne, căci dezertorul este ca și un mort pentru unitatea din care face parte, dar ce înjurie am fi adus memoriei bietului băiat!

Iată de ce superiorii n'au sfătuit că lucrul cel mai înțelept este să fim mortul prezent.

Compania I, în care fusesem mutat și eu la câțva timp după Sima, avea aproape toate răspândirile regimentului: furieri mobilizării, infirmeria, cismarii, tâmplarii, croitorii, grăjdarii, etc. Aveam un efectiv de câteva sute de oameni și, când nis-e cereau soldați nu aveam de unde să dăm: în afară de absenți, toți ceilalți — adică prezenții — erau pe la diferite servicii. Cerându-mi socoteală de oameni, de câteori nu s'au împiedicat superiorii mei de... leșul bietului Matei Sima.

Arătam efectivul, absenții și răspândirile. Mai rămăneau câțiva soldați.

— Darăștia unde sânt?
— Cinci la pădure.
— Și ceilalți zece?
— Nouă la prizonieri.
— Dar unul?

Tăceam. Ce era să răspund? Prezentul inexistent era Matei Sima.

— Ei, spune, unde eălăfat?
— La Belu! mi-a venit de multe ori să strig, dar se înțelege că m'am ferit de a face o asemenea glumă cu mai marii mei.

În cele din urmă, săcâit mereu pe aceasta chestie, deși n'aveam voie să tai din registrul de administrație pe un om care nu era nici mutat, nici mobilizat pe loc, nici mort în chip... oficial — adică având actele necesare — totuși, pentru că n'aveam posibilitatea de a-l scoate din groapă, atunci când mi se cerea soldatul prezent — mai ales că în capitală intrase nemulți și noi ne retrageam în Moldova — l-am șters cu de la mine putere și fără să-l fac nici o mutație.

Cer ertare pentru această greșală a mea în privința legilor militare, dar cred că destul am fiuit — din ordin — mortul viu timp de șase luni! Poate că, în vreme ce era viu în registrele noastre, victima aeroplanelor vrăjmașe putrezise de mult în groapă din cimitirul Șerban Vodă. Cer ertare, de asemenea, lui Matei Sima — de acolo de unde e — că-i-am strivit, peste șase luni de la înmormântarea sa — între scoarțele registrului de administrație, nesfârșita lui dorință de a trăi, care poate l-ar mai fi fiuit poate prezent încă vreme multă.

... Poate pe hârtie nu face însă două parale, chiar dacă ar fi celebritate, nu un biet ajutor de artilerie!

Norocul lui Sima tot a servit la ceva; de la tragica lui întâmplare, nici unul din camarazii din 80 n'a mai fugit de moarte!

Const. Răuleș.

CITITORII NOȘTRI,
mai ales cel dela sate precum și meseriași și muncitori de orice fel, cari doresc a înființa orice fel de cooperative precum și îndrumări speciale, să se adreseze inspectoratului cooperativei din Transilvania și Banat, Str. Lunei 54, Cluj.

Ard banii

O credință neîntemeiată, care e destul de răspândită la poporul nostru. Se crede anume că banii, comori îngropate de cineva se aprind din timp în timp și ard cu o flacără albăstrie, dând semu astfel sufletul aceluia care i-a îngropat pentru a fi descoperiți.

De multe ori s'a întâmplat să văd țărani de pe valea Someșului cari săpat de se prăpădeau, în stânci și în dealuri, căutând comori ascunse din cauza că văzuseră bani arzând.

Credința aceasta e atât de neîntemeiată că nici n'ar mai trebui combătută. Fiindcă totuși există, vreme să arătăm în acest loc că metalele din cari se bat banii, nu ard și nu pot arde nici într-o împrejurare.

Dacă totuși cineva a văzut flacări eșind din pământ și arzând o clipă, apoi stingându-se iarăși, acest lucru își are următoarea explicație.

În jurul cimitirelor, în locuri mlaștinoase, la margini de păduri, unde este mult frunziș an de an acoperit la un loc cu pământ, se poate naște din răstimp un gaz numit metan, care de multe ori se aprinde de la sine, ajungând în aer.

Flacările, despre cari vorbește cu atâta stăruință poporul, nu pot avea altă explicație.

Nu punem la îndoială existența lor, dar asemenea trebuie să spunem poporului, că n'au nimica comun cu spiritele și cu comorile pe cari le caută săpând zadarnic.

Iar dacă cercetătorii ar voi în adevăr se găsească o comoară apoi trebuie să știe că acolo unde au săpat, ca munca lor să nu rămână zadarnică.

A. Domide.

Bibliografie

S'a primit broșura Ministerului de Industrie și Comerț, cu privire la Expoziția Târgului de Mostre, ce se va deschide în parcul Carol București la 11 Septembrie 1921 și va dura până la 2 Octombrie 1921.

"Biblioteca Soldatului și a Cetățeanului" anul II-lea N. 1, publicație autorizată de Marele Stat Major general al Armatei, revistă de cultură și educație ostășească și cetățenească, de sub direcțiunea d-lui Maior V. Chiru și cu colaborarea unora dintre cei mai de seamă scriitori români. Abonament anual 30 lei pentru cetitori, 50 lei pentru autorități și 100 lei pentru institutute financiare.

Două inimi episod dramatic din marele nostru război de dr. Brenciu H. Ioan. Tipografia Astra, Baia Mare.

Baronul David Urs de Mărgineni de colaboratorul nostru dr. Victor Lazăr. Tipografia Rasidescu București.

Ardeștii și Ardelenii de Victor Lazăr, N. 96 și 97 din Biblioteca populară a "Asociațiunii", prețul fiecărei broșuri 3 lei.

O LUPTĂ

O noapte mai neagră ca negrul din iad...

Pământul vueste în văi...

E ploaie și fulger și trăsnete cad

Din toate-ale cerului căl.

Dar noaptea își schimbă 'ntinericu'n faoa

Din tunuri ea prinde vâpăi.

E noaptea ce-aduce cu ea nenoroc;

E noaptea când stătem călăi.

E roșu 'nainte și-i roș și pe cer

De-a bombelor dîră de foc;

Caprînși par de-a-jurul cu cercuri de foc

Și iad și pământ la un loc.

Oștelu împrăștiee focul ca'n vatră;

Obuzul grădește ursuz.

Și trupul e ghlăță, și sufletul piatră

Și clipa e veac subț obuz.

Soptră e omul în ceasal mureș.

Prin munți oștașu-i soptră;

Și valuri de sînge — pe brațu 'ndrăsnu

În coaste-a lovit — nasc gâră.

De-aruncă soldatul ca lapul în drum

Când prada'n ghiară îl pică;

Din calea lui, cerul ferească-se-acum,

Furia lui, îl despică.

Și urlă și munții și codrii vuesc

De-al sîngelui urlet, șuvoi;

Iar stîncile'n ceruri cu sînge lovesc:

Ajun e al zilei de-Apoi.

E clipa când munții și văile gem,

Când singur obuzul e domn;

E clipa ce poartă al uret blestem,

E clipa eternului somn.

Și oștea întreagă caprînșă-i de căști

Și trupuri și sulfi de fer:

Un munte de oase, din sdrențe-menești,

Ce vârfa-i atinge de cer.

Mureș catafalc e pământul tăcut

C'un mort, iară cerul valtrap

Și lătu-și asteaptă bucata de lut

Și fără lumtnare la cap.

Iar căntul, ce-l zice, la groapă porind

Cu mortu-un preot integru,

În stolul de corbi care vine crocnind

De-asupra: cântecul negru.

Istoria — Tăra — Legendele noastre

DIN ISTORIA NEAMULUI ROMANESC

Așezarea altor neamuri printre Români

Din cele spuse de mai înainte despre istoria neamului nostru, cititorii noștri știu, că deja după vre-o șasezeci de ani dela colonizarea Daciei prin Români, pe pământul românesc au început să năvălească tot felul de popoare barbare. Dintre popoarele venite în cele dintâi sute de ani, nici unul nu a rămas aici, ci parte au plecat mai departe, ca Goții și partea cea mai mare a Slavilor, parte s'au stins fără urmă, ca Gepizii și Hunii, parte s'au contopit în poporul nostru ca rămășițele de Slavi, Pecenegi și Cumanii. Au rămas însă în vechitătatea noastră, pe câmpia Tisei și o Dunării, Ungurii, dintre cari a parte s'au așezat și pe pământul românesc, unii Unguri curaji, cei mai mulți Săcui. Au mai venit apoi în patria noastră Germanii, cunoscuți sub numele de Sași și Svabi, Sârbi, Rușii, Armenii, Bulgarii, Turcii, Rușii, Tigani și Evrei. Grecii veniți în număr mare în curs de câteva veacuri în Moldova și Tăra-Românească, s'au romanizat mai toți, așa că Grecii străini se mai găsesc numai în număr mic prin orașele depe lângă Dunăre mai ales.

Pentruca să ne dăm bine seama de trecutul nostru, e nevoie să cunoaștem și părțile mai însemnate din istoria acestor neamuri pe pământul românesc, cunoscând totodată și purtarea lor față de noi. Aceasta ne face cu puțință să judecăm ce prej au pentru țara noastră, iar aflând relele, ce poate ni le-au făcut, vom afla și mijloacele trebuincioase, ca pe viitor să-i împedecăm de-a ne mai strica.

Săcuii

Săcuii alcătuiesc o insulă în mijlocul neamului românesc, fiind așezați în partea de răsărit a Transilvaniei, și județele Odorhei, Treiscaune și Ciuc (aceste două vecine cu județele Putna, Bacău și Neamț din Moldova), mai puțin în județele Murăș-Turda și Turda-Arieș, aici aduși mai târziu din Treiscaune. Numărul lor e după statistica din lanușrie anul acesta de 454450. După religie, Săcuii sunt romano-catolici, reformași (calvini) unitari, iar Ciangăii din jurul Brașovului luterani.

Despre timpul așezării lor pe pământul românesc nu se găsește nici un document, care să ne lămurească bine. După limba, și în parte și firea lor,

se vede că sunt Unguri, cu toate că se deosebesc de aceștia în multe privințe. Un mitropolit catolic din Ungaria scria în secolul al 16-lea despre Săcui: și acum se poartă cu o cruzime scitică și se deosebesc de Unguri aproape în toate obiceiurile, legile și felul lor de viață. Despre timpul, când s'au așezat în Carpații răsăriteni ai Transilvaniei nu există document, dupăcum am amintit deja. Urmarea e, că despre începutul lor pe pământul românesc s'au format tot felul de povești.

Vechi cronicari unguri spun, că Săcuii ar fi urmași curaji ai Hunilor. După moartea lui Attila, cel mai mare rege al Hunilor, urmașii lui au început să se lupte între ei pentru stăpânirea întregii împărății a lui. De luptele acestea lăuntrice s'au folosit popoarele supuse de Huni și răscolându-se cu toatele, i-au bătut pe Huni, cari s'au risipit ca făna orbului. O cestă de astfel de Huni fugari s'au așezat în munții răsăriteni ai Transilvaniei, unde se credeau la adăpost de urmăritorii lor. E interesant, că povestea aceasta despre originea lor din neamul Hunilor, cari au fost cei mai sălbateci barbari dintre ceie au călcat vreodată pământul Europei, le place mai mult, iar cărturarilor lor sunt supărați foc pe cărturarii unguri, cari nu sunt de aceeași părere.

O altă poveste despre originea lor între noi spune, că ei s'ar trage din Ungurii scăpați decând cu alungarea acestora din Atelcuzu. Înainte de-a se năgusti Ungurii în Panonia, cum i se zicea Ungariei încă de pe timpul Românilor celor vechi, ei se așezaseră venind din Asia în câmpia dintre Prut, Nistru și Nipru, la care li ziceau Atelcuzu. De aici făceau, după obiceiul lor, năvăliri de pradă la popoarele vecine. Două dintre acestea, Pecenegii și Bulgarii, sătui de aceste pradăciuni, au pândit momentul, când partea cea mai mare a bărbaților unguri erau plecați spre meazănoapte într-o altă expediție de pradă și au năvălit asupra celor rămași acasă, adică în corturi. Pe câți i-au prins, bătrâni, femei, copii, i-au omorât și numai o parte din cei rămași au scăpat cu fuga spre apus și trecând peste Moldova s'au adăpostit în locurile, unde urmașii lor trăiesc și astăzi.

Istoricul ungar (ovrei) Hunfalvi (Hunsdörfer) susține însă, întemeiat pe documentele,

cari arată organizarea lor, că Săcuii au fost colonizați de regele Ungariei Ladislau cel Sfânt în secolul al 11-lea aici în Transilvania, la granița dinspre Moldova, ca să apere țara de năvălirile Pecenegilor și Cumanilor. Alții susțin, că această colonizare s'ar fi întâmplat în secolul al 12-lea. Fapt e, că cel dintâiu document cunoscut, în care se amintește de Săcuii organizați e abia dela anul 1231, când se spune că căpetenia lor era unu cu numele Bogomir. Acest nume de altminteri nu e săcuiesc, ci slavo-român.

Au mai cercat unii cărturari săcuii să dovedească vechimea lor nu numai pe pământul românesc al Transilvaniei, dar chiar și pe cel al Moldovei. În fruntea acestora a fost Benkő, care a scris o lucrare mai mare despre episcopia Milcovei, numită fals și a Milcovului, ca și cum s'ar fi întins dealungul râului Milcov, care despărțea odinioară Moldova de Tăra-Românească. Benkő o scrănuțește dela început, căci prezintă un document, despre care susține, că e din anul 1096, pe-când istoricul Engel dovedește, că e de pe la anul 1518. Toți scriitorii, cari nu sunt amețiți de dorința de-a arăta pe Săcui de foarte vechi aici la noi, chiar și Hunfalvi, spun, că toate știrile despre vechimea cea mare a Săcuiilor și despre întemeierea episcopiei Milcovei prin Săcui, sunt povești curate, iscodite pentru fața Săcuiilor. După documentele aflate în arhivele Vaticanului (ale Papei dela Roma) și publicate de Theiner știm acum cu siguranță, că episcopia Milcovei, numită și a Cumaniei,*) cuprindea partea de mează-răsărit a Transilvaniei cu ținuturile săcuiești Chezdi, Sepsi, apoi cu al Cobilului și într'un rând chiar decanatele (protopopiatele) Brașovului și al Sibielui. Episcopia aceasta a fost înființată pentru administrarea bisericăscă mai ales a Săcuiilor, apoi și pentru a aduce pe Români și Cumanii din partea aceasta a locului la catolicism. Catolizarea Românilor nu a reușit însă, căci la 1228 episcopul catolic Theodoricus se plânge cu amar, că Săcuii părăseau legea catolică și se dau la legea românească.

Mulți bătae de cap a cauzat și numele lor. În documente, Săcuii sunt numiți Zaci, Zecul, Secul, Sacol, Secol, Sechel și latinesc Siculi. Acestor nume s'au dat tot felul de explicații: unii zic, că însemnează fugari (din Atelcuzu), alți păzitori (de graniță). Când au pătruns, în evul mediu, cultura

*) Așa i se zicea Moldovei în vremurile acelea, fiindcă Români ajunseră pentru câțiva timp sub stăpânirea Cumanilor.

cea nouă (umanitarismul) din Italia, unii, cărora nu le venia la socoteală să se mândrească cu originea hunică a Săcuiilor, i-au făcut, luându-se după numele latinesc Siculi, chiar urmași ai unor coloniști din insula Sicilia, care se ține de Italia. Neputința de-a explica numele Săcuiilor se mărește prin faptul, că se găsesc documente, cari pomenesc de Săcui și în Ungaria, prin județele Sabolci, Moșon, Pojun, Tolna, unde nu au putut ajunge nici fugind din Atelcuzu, nici ca păzitori de graniță. Mai bună ni se pare explicarea, că numele unguresc *székely* (citește *sechel*), românește Săcuii, vine dela vorba ungurească *szék* (sec), care însemnează scaun. Împărțirea lor administrativă veche era împărțită dela Români, cari aveau districtele sau județele lor, cu capitala numită scaun. Székely însemnează deci scaun. În căutarea după pământ mai bun și ca să scape de asuprirea unor voievozi de-ai Transilvaniei, mulți Săcui au trecut în Moldova, unde s'au așezat în județele Bacău și Roman, mai puțin în Putna. Săcuii au fost pe vremuri și în orașele Cotnar și Huși. În Moldova sunt acum vre-o patruzeci de mii de suflete și sunt cunoscuți cu numele de Ciangăi. Tot Ciangăi se numesc și Săcuii așezați în Săcelele Brașovului, de unde au fost alungați, în veacul al cincisprezecelea Români.

Un lucru e dovedit acum și prin documente: când s'au așezat Săcuii în cele trei județe, în cari acum sunt în majoritate, ținutul acesta era locuit de Români și în parte și de Beseni (Pecenegi). Din anul 1361 există un document dela regele Ungariei Ladislau, care întărește drepturile „comunelor noastre românești Olăfalu” (Satu-româneș) din scaunul Odorheiului. Din acelaș secol există un document dela regele Ludovic-cel Mare, care scutește pe Săcui să mai dea ascultare cneazului român din Odorhei. Despre cneazii românești dela Brețcu, din Treiscaune, sunt o mulțime de documente. Într'un document dela 1365 se amintește de satul Laza falva din Ciuc, care a fost locuit pe vremuri de Beseni. Multe sate românești se găsesc și acum prin Săcuine, și anume sate, în cari Români și-au perdut limba, dar și-au păstrat legea românească, apoi sate, în cari au fost siliți să-și părăsească și limba și legea, făcându-se catolici s'au calvini. Și unii și alții așteaptă în timpul acesta, în care s'au făcut dreptate neamului românesc, ca ei să fie ajutați să se reîntoarcă la limba și legea strămoșească.

Victor Lazăr.

Miscarea culturală în Basarabia

Oricât cuceririle războinice aduc aneșări de teritorii ca o dreptate naturală pentru unele popoare, ca o samavolnicie istorică ce nu-și găsește o justificare etnică în acțiunile lor expansive, adevărata alipire nu se înfăptuiește totuși prin simpla anexiune teritorială câtă vreme anexiunea sufletească nu s'a înfăptuit și ea. Această anexiune se face numai prin cultura intelectuală și sufletească așa ca cercul de atracțiune să fie într'adevăr un izvor de lumină.

„Ce se face în această privință în Basarabia? Există la Chișinău o Universitate populară, unde s'a înființat o secțiune științifică de curând.

Cursurile, în special ale secțiunii de medicină, sunt foarte frecventate de ascultători cari sînt o învioreare sufletească auzind prelegeri în grai românesc. Se lucrează acum pentru transformarea acestei instituțiuni într'o Universitate de Stat, un fel de filială a Universității din Iași unde să-și facă studiile acei cari nu pot părăsi pământul Basarabiei și să-și treacă examenele la una din Universitățile țării. Dar nu numai la Chișinău se face o întinsă propagandă culturală. Intelectualii conștienți de misiunea lor în împrejurările de azi au pornit spre sate și acolo țin șezători cu cântece, recitări și conferințe. Teatrul joacă acolo un rol precumpănitor. Graiul românesc a început să prindă rost hotărât și tinerii moldoveni — cari până mai târziu vorbeau numai rusește asistă azi cu bucurie la reprezentațiile de teatru și încep să prindă gust de carte românească.

— Ți-e mai mare dragul să vezi țărani cari vin gramadă să asculte graiul nostru la șezători și teatru românesc.

Iată o operă efectivă care e chemată să realizeze anexiunea sufletească de care am amintit mai sus. Iată pentruce merită toată atențiunea mișcarea generoasă și culturală a grupului de tineri intelectuali cari au pornit cu forța luminei prin futurericul satelor să le lumineze.

Aceasta e opera generațiunii noastre. Cel din străinătate și-au priceput rostul din acest punct de vedere. O pleiadă de intelectuali de peste Prut și-au priceput și ei rostul lor acasă la ei. Rămâne ca toți intelectuali mari și mici sub raportul născunțelor lor mai ales cei mărunți să-și dea mâna frățească pentru combaterea celor mai anarhice nenorociri a societății omenești: neștiința.

C. V. Ursulescu.

Știința pentru popor

IGIENA ȘI MEDICINA POPULARĂ

Hrana țaranului român și posturile

Hrana țaranului român lasă mult de dorit; ea nu este îndestulătoare, fiind săracioasă ca bogăția și variație. Din punctul de vedere al mâncării, zilele Românilui se împart în zile de dulce și zile de post. Aceste zile să deosebesc între ele prin aceea că în zilele de post, omul nu mănâncă carne de nici un fel, afară numai de câte puțin pește sărat din când în când; nu mănâncă ouă, nici grăsime animală și numai uleiuri vegetale; nu mănâncă lapte, nici produsele lui. Toată hrana țaranului nostru se compune în zilele de post numai din mălai și sau pâine (mai rar) și din legume sau verdețuri, și foarte rar, în anumite zile, pește sărat când găsește.

Dar ceace este mai trist este că hrana Românilor chiar și în zilele de dulce nu să deosebească mult de cea din post, deoarece și atunci ei nu mănâncă destulă carne bună și lapte, fie că n'are fie că ceace are din acestea mai bine le vinde, decât să le mănânce. Așa că porția lui de mâncare abia îi ajunge pentru întreținerea corpului, fără să să gândească și la porția de muncă, de care are așa de mare trebuință în zilele lucrătoare ale anului, căci cu cât omul muncește mai mult cu atât trebuie să mănânce mai bine și în măsura mai mare.

Temeiul hranei țaranului este mălaiul, în tot cursul anului; ea este pâinea lui cea de toate zilele. Pâinea de grâu o mănâncă rar, la sărbători și când merge la țerg (la oraș). Dacă însă ar mănâca mălaiul bun și în câțime îndestulătoare, cu mâncări bine preparate, țaranul s'ar hrăni cum trebuie. Dar din nenorocire, el mănâncă de multe ori mălaiul preparat din făină rea cu ceva legume rău preparate sau numai cu niște murături, cari să-i facă mai plăcută mălaiul. Astfel hrana țaranului nostru este cât să poate de îndestulătoare pentru întreținerea corpului și pentru a-i da puterea trebuțioasă la munca câmpului. Dacă el poate trăi cu hrana lui, la aceasta îi ajută mult sărbătorile cele multe în cari să odihnește, căldura în timpul verii, când muncește mai puțin și odihna în timpul iernii, precum și aerul curat dela țară.

Pentru ca țaranul să fie bine hrănit ar trebui să mănânce pe zi, în timpul muncii: 1190 grame de pâine, 415 grame carne și 93 grame grăsime, ceace l'ar da câte 28 grame de azot și 450 grame de cărbune, cât îi trebuie pentru a fi, adică porția de întreținere și porția de muncă. Bine țoțeles la pâinea, carnea, grăsmena animală, pot fi înlocuite cu alte alimente apropiate de acestea prin compoziția lor, de pildă: pâinea cu mălai și carne cu brânză, grăsmena cu dulciurte.

An zis la început că zilele anului să împart cu privire la hrana țaranului în zile de dulce și în zile de post și că în zilele de post el nu mănâncă carne, ouă și lapte, ceace acestea fiind oprite de sfânta biserică sub pedepșa păcătoșilor.

Dacă posturile ar fi mai puțin și mai scurte, s'ar fi mare lucru, ești ale ar fi numai o variație în hrănirea zilnică, favorabilă sănătății. Dar, când ne gândim că sunt 4 posturi mari: al Paștilor, 7 săptămâni; al Sânt-Petrului, 2-6 săptămâni; al Sântei Marii, 2 și al Crăciunului, 6 săptămâni, ceace face dacă socotim pe cel al Sânt-Petrului numai de 3 săptămâni, în termen mijlociu, în total 125 zile, la cari trebuie să mai punem încă alte 68 (mercurile și vinerile din săptămânile de dulce) să vină cu totul: 194 zile de post pe an; — când ne gândim pe de altă parte la muncă aproape tot așa de săracioasă și din zilele de dulce, precum și la celelalte împrejurări rele de trai și la munca istovitoare pe care o desfășură în cursul anului; — când ne gândim la toate acestea nu trebuie să ne mirăm de ce Românul este slab, slăbit de putere și de ce boalele de tot soiul să încuibă în casa lui cu atâta ușurință!

Postul prelungit și săracios aduce după sine pierderea puterii, scăderea sângelui și diferite turburanți în măsture, apoi slăbirea generală, pierdere din greutate și căldura corpului. Dacă postul este rău pentru oamenii mari (adulti), ei este cu mult mai rău pentru copii și pentru tinerii în cale de dezvoltare (sub vârsta de 15 ani) pentru femeile slăbite cari mai curând sau mai târziu vor fi chemate sau au fost chemate să-și facă datoria de mamă, pentru orice om slab, delicat sau bolnav și pentru cei cari abia au scăpat de vreo boală grea (convalescență). Prin urmare, nu trebuie să postească, cei bolnavi la pat și toți cei ce sufer de lipsă de sânge (anemie), cari sunt slabi și bolnăvicioși, apoi copiii mai mici de 12 ani.

De altfel, nici sfânta biserică nu cere post dela toți aceștia și preoții ar trebui să o spună această credincioșilor meru de pe anvoim și în vorbiri de toate zilele, să spuie țaranului că în astfel de împrejurări omul este scutit de păcat, că sfânta biserică nu vooțe moartea credincioșului, ci binele și sănătatea lui prin legile ei bine înțelese și potrivit aplicate.

Ce deosebire mare este între postul Românilor și al catolicilor! Aceștia în zilele de post, cu mult mai puțin decât ale noastre, mănâncă lapte cu toate produsele lui, ouă, pește, legume, fructe, toate afară de carne, așa că postul lor este mai bogat și mai hrănitor decât chiar dulcele țaranului nostru!

Ar fi timpul ca sfântul Sinod al României, să la îndesproape vedere chestiunea postului și împunându-i să mai ușureze traiul poporului nostru. Turcii și Israelii încă au posturi în unele epoci ale anului. Astfel, Ramazanul musulmanilor durează 30 de zile, în cari nu să mănâncă nici o hrană solidă sau lichidă dela răsunatul până la apusul soarelui, dar în schimb, Turcii compensează în

timpul nopții toată paguba suferită ziua, când mănâncă îndesproape și de toate. Acest ajutor al mijloacelor medicinale nu este rău ca postul nostru. La noi ajunul nu să că decât ca petrecere sau canon, de duhovnic, celui cu păcate grele, la care pe lângă rugăciuni, mătâni, stăbe li mai că să ajuneze vissera mare și încă oaa sau două zile mari de peste an, în cari credincioșii nu trebuie să mănânce nimic de dimineața și până la asfințit.

Afară de aceasta, pentru îmbunătățirea traiului țaranului român trebuie să să grăbească cu împărțirea pământului expropriat. Să să întindă instruirea până în cele mai adânci colțuri ale populației rurale, înmulțind-se școlile așa ca fiecare sat, fie cât de mic să-și aibă școala lui. În programul de învățământ să să introducă noțiuni elementare de igienă alimentară și casnică, cari mai pe urmă să să completeze prin școlile de adulți, cari iarăși trebuie înființate pentru ca țaranul să nu uite ceace a învățat ca copil. Apoi prin conferințe populare să să deie toate instrucțiile și îndrumările trebuțioase pentru îmbunătățirea traiului, mai ales că țaranul nostru nu trăiește rău fiindcă n'are cu ce, ci mai mult din pricină că nu știe cum să trăiască. Să să înlesnească formarea de tovarăși cooperative agricole, cari să-l scape de speculă străinilor cari mișună prin sate.

Dr. Vasile Bănuș, Autorul Dicționarului Sănătății.

În modul acesta vor dispărea sărăcia, mardăria și ignoranța în care trăiește majoritatea populației rurale și România Mare va putea fi sprijinită și apărată de cetățeni sănătoși, viguroși și trainici.

Dr. Vasile Bănuș, Autorul Dicționarului Sănătății.

Astăzi chiar sunt popoare, care pentru a avea peștele, singura lor hrană, se deplasează de 2-3 ori pe an. Așa Eschimoșii din nordul Americii, dela Aprilie și până la iulie stau pe lângă coaste fiindcă calea balenelor, care se duc spre pol, ca să nască. Dela iulie până la Octombrie stau în continent hrându-se cu vânatul iar când se apropie iarna, în care timp acolo este o noapte lungă de luni întregi, Eschimoșii se taiblesc pe marginea râurilor înghețate, din care pescuesc pești. Când omul început să se ocupe cu creșterea viteilor, cu păstoria încă a trebuit să meargă dintr'un loc într'altul. Așa noi vedem chiar azi cuin dobanii urcă vara la munte, unde arșta, soarelui n'a putut usca vegetațiunea și coboară iarna la câmp.

Iată deci atâtea nevoi, cari au silit pe om să meargă dintr'un loc într'altul, să se împrăștie pe suprafața pământului.

Evident că această tendință a omului de a călători s'a păstrat și azi, de cât de cele mai multe ori călătoria nu o face cu scopul de a-și părăsi locul său natal. Drumul de fier, vapoarele, bicicleta, automobilul scurtează mult distanțele și fac ca călătoriile să devie mai mult o plăcere decât o nevoie a traiului. Agricultura azi s'a dezvoltat și ne putem asigura pentru orice timp al anului de grâne. La nevoie absolută, ceace se întâmplă foarte rar, le aducem din alte părți. Pe de altă parte avem îndesări, care ne procură destule mijloace să întâmpinăm multe nevoi ale traiului.

Când cu mijloacele de transport de azi putem avea ori și ce, să înțelegem ușor de ce omul n'a mai simțit nevoia de a părăsi țara și și cum dragostea de locul unde se-născut, unde își ai părinții a devenit din ce în ce mai mare. De plăcere, fiecare am dori să vedem Roma, Parisul sau Londra, să călătorim prin Asia sau America, dar cu greu ne-am hotărî să părăsim țara ca să ne stabilim prin alte locuri.

Cred, că am răspuns întrebării tale așa în cât ai rămas mulțumit.

Cu dragoste părintească. Alexandru.

Amicul Tinerimei

Viirea omului pe pământ

Dragă Dănel,

În drăguța ta scrisoare din urmă ai pui o întrebare, care mi-ai dat mult de gândit. Tu mă întrebi: Prinul om când s'a născut, în ce parte a pământului s'a ivit? Această întrebare nu este tocmai grea pentru mine, dar răspunsul mi se pare cam anevoios, că să-i poți înțelege. Eu totuși cred, că dacă ne-am gândi amândoi la o lăcă, am putea și fără multă greutate care a foar locul în care s'a ivit pentru prima oară omul. În primul rând trebuie să ne gândim, de ce a avut omul nevoie la început, pentru ca să poată trăi. Nu este așa, că nu se putea naște decât în acea parte a pământului în care putea găsi, ori fiind alimente cu care să se hrănească? El nu era civilizat, era cu desăvârșire sălbăteac și se nutrea la început cu fructe, ierburii și rădăcini de plante. Ori această hrană nu o putea găsi în tot timpul decât într'o anumite parte a pământului. De sigur că în părțile înghețate ale pământului, oamenii primitivi nu puteau trăi, căci n'ar fi avut cu ce să se nutrească. Nici chiar în cîrmile temperate ei n'ar fi putut exista, de oarece cum nu cunoșteau mijloacele ce le avem azi de a ne procura alimente, ei nu ar fi putut trăi decât atât timp cât era vegetațiunea. Cu venirea iernii, care face să dispară vegetațiunea, omul primitiv ar fi fost menit să moară de foame. Astăzi de sigur că nu este tot așa. Noi cultivăm grâul vara și-l păstrăm și pentru iarnă și tot asemenea ne îngrăim de toate, fiindcă suntem civilizați. De aci se vede ușor, că omul nu se putea naște decât în acele părți ale pământului, în care vegetațiunea este în totdeauna. Urmează deci că omul s'a ivit pentru prima oară în zona toridă a pământului. De altmintreia cel mai vechiu schelet de om, al omului cel mai primitiv, a fost descoperit în insula Java. Acest schelet de om, numit Pithecanthrop, se află și azi în Muzeul din Paris. Știi de asemenea că dintre animale, acelea care seamănă mai mult cu omul sunt maimuțele. Maimuțele sunt deci rude de aproape ale omului din punctul de vedere al modului cum sunt organizate. Ei bine și

maimuțele trăesc în țările calde. Sunt sigur că mă vei întreba, cum se face că oamenii s'au răspândit aproape pe întreaga suprafață a pământului. Dacă ne gândim puțin putem vedea ușor de ce oamenii au început să se împrăștie. Oamenii primitivi se înmușeau și hrana ce o aveau la îndemână nu le mai ajungea. De acea dela început s'a săscut acel sentiment teros de a se mânca între dâgii. Deveniseră antropofagi adică mâncători de oameni. Această antropofagie n'a putut dura mult la toți oamenii. Cel mai slab la forță trebuiau să-și caute hrana altura și de aci deci începe primul vagabondaj al omului. Pe de altă parte gustul lor a trebuit să se dezvolte. Nu le plăcea de cât anume feluri de plante și cum știm că fiecare plantă are perioada sa de viață, când ea s'a isprăvit într'un loc, oamenii se duceau în alte părți în care o găseau. Azi știm de exemplu că în timp ce noi secerăm grâul, alte popoare abia li seamănă și altele se hrănesc cu grâul ce l'au strâns deja de multă vreme și deci chiar când agricultura a putut fi practică de om, necesitatea de a vagabonda, de a merge și prin alte locuri, tot n'a încetat. În primele timpuri și vânatul a fost unu din mijloacele de hrană ale omului. Prin înmulțirea oamenilor vânatul a trebuit să se măsoare și omul deci a simțit nevoia să alege după dânsul și prin alte părți. De multe ori această depărtare de prima locuință era destul de mare și omul nu se mai reîntorcea ci se stabilea în locul în care ajunsesc. Omul nu putea fi numai vegetarian adică să mănânce numai vegetale de oarece se știe că într'o epocă se fac vegetale și urmează alte epoci de stiențitate; așa că vânatul a trebuit să fie la început unu din mijloacele de hrană, iar nu distracție cum este astăzi. El bine văzurăm că și vânatul a silit pe om să ducă o viață de vagabondaj, o viață nomadă cu atât mai mult cu cât încă și vânatul duce asemenea viață.

Omul primitiv a trebuit să trăiască și din pescuit și cum și peștele emigrăză, omul a trebuit să-l urmărească și prin alte locuri.

CARTEA ROMÂNTEASCA
INSTITUTUL DE ARCE GRĂTICE
SICURSARA COSIŢEANA
CLUJ
 SER. UNIVERSITĂŢII 8

EXECUTA CU PRECIZIE MODERATE TOT FELUL DE MĂCĂRI DE CROGRAFIE, BEGĂTORE PRECIZIE BROȘURI, ZILNICE ZILNICE SI SACRAMENTALE RE-ISTCC, CCC, CCC. □ □

Cronica săptămânei

De peste hotare

În săptămâna aceasta puține sunt faptele mai însemnate în lume peste hotare. Căldurile mai cari au domnit pretutindeni în Europa și America pare că au molesit oamenii. În adevăr, de multe zeci de ani pământul n'a văzut acest prăpăd. În toate părțile secetă și arșiță, de s'a uscat gvoarele și s'au prăpădit bucatele. Așa în Franța nu s'a făcut de cât foarte puțin grâu, în Rusia abia două cincimi din ce trebuie pentru popor, încât azi 50 milioane de oameni și rățesc dintr'un ținut în altul în căutarea de foame — în Anglia ca să adune nourii, au încercat mari explozii de dinamită spre-a face puțin vânt, dar în zădar, cerul a rămas senin.

Și în timp ce rămân aceste temperaturi în arșiță, Australia un continent secetos, de obicei, se scacă în ploii necontenite. E o așa mare jale pretutindeni de se pare că Dumnezeu și-a întors ochii de la omeni lasând-o în părăsire.

Cea mai încercată țară este însă tot Rusia, unde la nenorocirea secetei s'a adăugat și cea a bolșevismului revoluției și tulburărilor de tot felul. Pentru a scăpa populația, bolșevicii au primit să se facă o comisiune compusă din oameni de frunte din toate partidele politice cari să lucreze la împărțirea ajutoarelor ce le va trimite America și Europa. Așa bolșevicii, după ce au dus țara la marginea prăpăstiei recunosc că fără ajutorul oamenilor luminași și a țarilor „burgheze” nu o pot scoate la capăt.

Războiul între Grecia și turcii naționaliști în Asia Mică este deodată în stagnare, grecii pregătindu-se de înaintare, îndată ce vor isprăvi pregătirile ei anunțate marșului spre Angora, capitala lui Kemal pașa. Chestiunea ținutului Silezie pentru care se ceartă Germania cu Polonia trebuie hotărâtă de Consiliul Suprem strâns de curând la Paris anume ca să reguleze statornic granița. Din nenorocire nici Consiliul Suprem, care e compus din prim ministrii aliaților mari, n'a putut ajunge la o înțelegere astfel că Liga Națiilor va hotărâ. Acest ținut are de altfel o mare importanță în el fiind mine băgăle de fer și cărbuni.

Recolta

Seceta de care vorbiam mai sus a cuprins și România. Căldurile au fost înăbușitoare la București ajungând până la 60 grade celsius pe pământul gol la soare, cum n'a mai fost de vreo 40 de ani. Asfaltul se miuase de căldură și pe el puteai coace oule. La umbră termometrul a arătat până la 45 grade și pe așa arșiță greu de lucru a fost, atât la câmp cât și în birouri.

Din fericire această secetă a venit după secerișul grâului, așa că recolta este destul de bună. La parumb nu s'a făcut însă decât 60 la sută din ceia ce se aștepta, în multe părți seceta împiedicând legatul bobului. Viile sunt bune, lor prădu-le acest timp. Fructele și zarzavaturile încep a suferi mult iar fânețele arse de soare nu vor putea da hrana de nevoie pentru ermatul vitelor a căror număr a crescut peste măsură gospodării neputându-le vinde. Greu o vor duce și albinele la iarnă producția mierii fiind foarte redusă din care cauză va fi nevoie ca statul să furnizeze

buni de cari are nevoie și Polonia și Germania.

Același Consiliu Suprem are de hotărât două chestiuni de mare însemnătate pentru țara noastră anume chestiunea Strămtorilor și cea a despăgubirilor de războiu.

Sub „chestiunea strămtorilor” se înțelege stăpânirea strămtorilor Bosforului și Dardanelelor prin cari se comunică din Marea Neagră în Mediterană și apoi mai departe în restul lumii. Dacă noi nu avem trecerea liberă prin strămtori, nu ne putem vinde produsele și nu putem primi cele de trebuință, după cum a fost în timpul războiului când Turcia și Germania stăpâneau acolo. Pentru aceasta interesele României cer ca Strămtorile să fie internaționalizate, adică toate statele din Europa să aibă drepturi egale acolo, fiind și un control comun printr'o comisiune ca cea făcută pentru gurile Dunărei. Așa ne-ar feri pe viitor de-o stăpânire a Rusiei la Dardanele, știut fiind că această țară a avut totdeauna drept țință îndinderea până la Constantinopol, ce e cheia strămtorilor, chiar trecând peste trupul țării noastre. Consiliul Suprem având în vedere numeroasele noastre interese în chestiunea strămtorilor, a hotărât ca atunci când se va discuta această problemă să fie ascultat și delegatul României asupra felului cum înțelegem noi să se hotărască. Dea Dumnezeu ca glasul nostru să fie ascultat ca și în chestiunea Dunărei, făcându-se o internaționalizare cinstită a Strămtorilor pentru ca pacea să nu fie tulburată în viitor de-un nou războiu din partea Rusiei.

De asemenea delegatul României trebuie ascultat și în chestiunea despăgubirilor luate de Germania căci nu se poate admite ca suma de 1 la sută ce ni s'a acordat să rămâne neschimbată.

Fără de suferințele și pierderile ce le-am avut, aceste despăgubiri sunt atât, de mici încât nedreptatea lor va trebui până la sfârșit să fie văzută de oamenii politici ce lucrează la împărțire. Guvernul român va ști desigur să facă ascultat cuvântul țării noastre și în această chestiune atât de importantă.

apicultorilor, adică crescătorilor de albine, zaharul necesar iernatului.

Fără însă de recolta ce s'a făcut anul acesta în Europa, țara noastră este una din cele mai fericite și trebuie să mulțumim lui Dumnezeu că nu ne-o trimis foametea după atâtea suferințe ce le-am îndurat cu războiul.

Holera și ciurma ne amenință

În Rusia foametea și nenorocirile au adus holera și ciurma. Acestea au pătruns până la malul Nistrului amenințând țara noastră. Fiecare știe cât de grozave sunt aceste boli ce nu cruță pe bogat sau pe sărac pe tânăr sau bătrân. Moartea și pustiu stăpânesc acolo unde ele se încuibă. Pentru aceasta trebuie să ne ferim bine. Așa guvernul a luat măsuri să facă, toți călătorii ce vin din ținuturile bătute de aceste molime, carantină la granița mai multe săptămâni. Dar sunt și călători ce trec pe acasă Nistrul. Aceștia se strecoară până în București

fără știrea autorităților și pot semăna în drumul lor grozavele boale. Pentru aceasta fiecare este dator să anunțe autoritatea îndată ce un strein îi cere găzduire. Numai așa el poate zice că se apară pe el și familia lui, numai așa își face datoria de cetățean și om. De asemenea fiecare trebuie să ție curat gospodăria, văruind casa, curățind gunoarele, ferind mâncarea de muște, în sfârșit îndeplinind toate cele învățate de la medici pentru a nu se molipsi.

Pe malul Nistrului s'au luat deja măsuri ca populația să fie și vaccinată, pentru a fi mai ușor ferită de molimele acestea.

Viaja politică.

În vacanță este de obicei puțină viaja politică. Acum M. M. L.L. Regele și Regina sunt plecați în străinătate, miniștrii se odihnesc prin locuri răcoase sau își caută sănătatea la băi, corpurile legitime, adică Senatul și Camera, au închis demult sesiunea. Totul doarme sub căldura așteptătoare.

La toamnă însă când viaja politică va reincepe se va vedea ce e cu toate svonorile de schimbare de guvern, cari umbliă de-un timp. Utunci vom cerceta și noi evenimentele ce se vor produce, fără a ne preocupa de luptele de partid, fără părtinirea cuiva, ca și până acum.

DE VORBA CU CITITORI

Pavel Ciucurel fost voluntar în Regimentul Romanăși N. 19. Semeacul mare.

Nici țara, nici foștii camarazi și tovarăși de luptă nu vor uita pe frații lor voluntari, cari în momentele cele mai grele, au alergat sub steagul României însângerate, spunând lumii întregi că vor „Unirea” și aducând încredere și speranță nouă în sufletele noastre.

Cine, ar putea uita momentele înălțătoare din dimineața zilei de 8 Iunie 1917 când, pe dealul Șorogariilor din marginea Iașului suferințelor și speranțelor noastre, primele batalioane de voluntari Ardeleni, Bănățeni și Bucovineni, au jurat credință Regelui nostru?

Acele momente nu numai că nu se pot șterge din sufletele noastre, dar avem datoria de a le trece în sufletele generațiilor viitoare, povestindu-le urmașilor noștri, căci jurământul nostru este merit a trece în Istoria Neamului Românesc, ca primul act al Unirii Ardealului cu Patria Mună.

General N. Petala.

A. Cornea Președintele Societății demobilizaților „Lt Colonel Popescu” Slobozia Ialomița.

Cu mare mulțumire sufletească am luat cunoștință de lupta voastră românească. Voi, cei ce vați făcut datoria pe câmpurile de luptă glorioasă și ați învins, veți învinge și în lupta cea mare a plivirei ogorului național de buruenile ce înăbușe lanul de aur al prosperității neamului nostru.

Risipind întinericul, biciuind necinstea, și luptând cu noi întru potruva nebuniei roșii, faceți dovada că stați la postul vostru ca niște sentinele neadormite la postul de onoare al românismului.

Vă vom trimete foaia noastră pe care să o răspândiți ca pe un cuvânt sfânt al sfintei Biblii Românești. Spor și înzând.

Caporal I. Brătănescu Reg. 1 Artilerie de Munte. Suntem pe calea cea bună. Scrisoarea ta dragul nostru Camarad ne-a încredințat că nu se pierde în pustiu cuvântul nos-

tru. Cu toți camarazii tăi, cu rudele tale citiți gazeta ce ne străduim să vă deslușească câte avem de făcut după ce am biruit prin voi pe dușmani.

Primarul Comunei Hagieni-Ialomița. Ingrijind de sufletul și mintea concetățenilor ce-i gospodărești, dai exemplul celor mai înțelepți conducători cât de adânc ești pătruns de rojul dumitale de Primar. Mulțumindu-vă, continuați cot la cot cu noi marea luptă de chemare a Românilor sub un singur steag.

Secretariatul.

Din Rusia

43 de milioane de oameni amenințați să moară de foame. După datele publicate de gazetele rusești din Moscova, întreaga regiune, așa zisă a semințelor, a fost cu desăvârșire distrusă. Regiunea aceasta are 19 milioane locuitori. Pe de altă parte recolta este rea în guvernămintele Harkow, Kuțsk, Tambow, Riasan, Viatka, Stravropol și Cuban. Populația acestor teritorii este de 28 de milioane. Astfel sunt în Rusia 47 milioane de locuitori, care pier de foame, dintre cari 7 și jumătate milioane de lucrători industriali.

Săptămâna morții. Din anul 1918—1920 au pierit numai de tifos exantematic, în Rusia, 500.000 (jumătate de milion) de persoane. Din ordinul guvernului sovietic s'a introdus în toate localitățile bătute de epidemie o „săptămână a morții”. În această săptămână toată populația — minus funcționarii — se ocupă cu înmormântarea cadavrelor.

Noua politică economică a Sovietelor. Dintr'un decret al consiliului comisariilor poporului reiese, că guvernul bolșevist rus voiește să inaugureze o nouă politică economică. Anume vrea să introducă iarăși comerțul liber, îngăduind fabricelor ca o parte din articolele lor produse să le desfacă pe calea comerțului liber.

Moșile supușilor statelor străine vor fi expropriate. Moșile aparținând supușilor statelor străine, și absenteștilor, se vor expropria în întregime, adică terenul cultivabil împreună cu clădirile, pădurile, viile, grădinile, stabilimentele industriale, morile etc. Terenul cultivabil se va distribui în loturi la săteni, iar accesoriile trec în proprietatea Statului, care este beneficiar legal al exproprierii. Accesoriile (adică pădurile, clădirile, etc.), pot fi redade foștilor proprietari după cererea lor și cu aprobarea comitetului agrar. Cum însă aplicarea legii agrare n'a început încă și nici comitetul agrar n'a fost constituit, foștii proprietari nu sunt îndreptățiți a vinde accesoriile ce le-ar putea fi restituite și cumpărătorii nu vor putea invoca buna credință; cumpărăturile făcute contra dispozițiilor legii și fără aprobarea preafabă a comitetului agrar, sunt făcute pe riscul lor.

Holera bătute în 24 de guvernăminte. După datele statistice publicate de ziarul sovietic, holera bătute în 24 de guvernăminte, Holera a pătruns și în Podolia, guvernămintele Peltava, Tver, și Smoleșk. Din luna Mai până în Iunie a. c. au căzut victimele flagelului holeric 150.000 de oameni dintre cari 52.000 de copii. (Datele statistice de mai sus privesc numai Rusia centrală). Ceia ce însă e și mai grozav e că medicii din Rusia au fost decimați de boli așa că Rusia n'are nici medici care să îngrijească de bolnavi.

Granița maghiaro-cehoslovacă Delegația maghiară pentru discutarea delimitării frontierei maghiaro-cehoslovace a cerut motivând cu harta etnografică, următoarea frontieră: Dávány—Lipotvár—Körmöcbánya—Murany—Unisz—Budamér—Herlány—Rakovetz—Husad. Propunerea maghiară a fost respinsă. Tratatul va urma în curând la Vác.

Împărțirea despăgubirilor de războiu. În cursul lunii Septembrie se va numi o comisie pentru repartizarea celor 4 miliarde lei atribuite ca despăgubire de războiu. Până la 3000 lei ele vor fi achitate particularilor integral. Plățile se vor face din fondul încasărilor impozitului pe câștigurile de războiu.

Școală de notari publici la Cluj. Înființându-se în Cluj o școală pentru notari publici, subprefectura jud. Cojocna deschide concurs pentru ocuparea locurilor. Candidații vor trebui să prezinte în termen de 8 zile: 1. certificatul de studii (patru clase primare), 2. certificat de moralitate, 3. certificat de cetățenia română, 4. un certificat de situația militară a candidatului și 5. un certificat de practică administrativă dacă candidatul a făcut vreuna. Cursurile vor începe la 10 Octombrie cel mai târziu și vor dura 9 luni. Candidații peste 40 de ani nu se primesc.

În chestiunea exproprierii. La Casa centrală a cooperației și improprietării se lucrează la constituirea noilor comisii pentru exproprierea celor 600 mii de hectare, ce urmează a se lua din marea proprietate, potrivit cu legea agrară votată de parlament. De îndată se va începe și exproprierii moșilor din Ardeal, unde până acum nu s'au făcut decât arendări forțate.

Publicitatea Culturii Poporului

DIVIZIA I VÂNĂTORI
Serviciul Intendenței.

1921 August ziua 8.

Publicațiune

Se aduce la cunoștința amatorilor ca în ziua de 25 August a.c. orele 10 dimineața, se va ține licitație publică în localul Diviziei I. Vânători Serviciul Intendenței la Căzarma Regele Ferdinand I. Oradea-Mare pentru furnizarea următoarelor materiale și subsistențe:

La Deva: 179.215 kgrame grâu, 83.950 kgrame fân, 50.370 kgrame pae, 67.160 kgrame orz sau ovăz și 730.460 kgrame lemne de foc.

La Alba-Iulia: 835.120 kgr. grâu. 408.800 kgr. fân, 245.240 kgr. pae, 327.040 kgr. ovăz sau orz și 1.900.760 kgr. lemne de foc.

La Orăștie: 421.575 kgr. grâu, 211.700 kgr. fân, 127.020 kgr. pae, 169.360 kgr. ovăz sau orz și 745.532 kgr. lemne de foc.

La Lugoj: 707.370 kgr. grâu, 1.494.675 kgrame fân, 896.805 kgr. pae, 1.195.710 kgr. ovăz sau orz și 1.452.279 kgr. lemne de foc.

La Caransebeș: 157.680 kgr. grâu, 664.300 kgr. fân, 398.580 kgr. pae, 531.440 kgr. ovăz sau orz și 265.300 kgr. lemne de foc.

La Coalea și Ghimbava: 228.490 kgr. grâu. 865.050 kgr. fân, 519.030 kgr. pae, 692.040 kgr. ovăz și orz și 614.295 kgr. lemne de foc.

Predarea se va face în garnizoanele sus menționate cu începere de la 1 Septembrie a. c.

Licităția se va ține în conformitate cu art. 72—83 din legea contabilității publice cu oferte închise, concurenții fiind obligați a depune garanție 10% asupra valorii ofertei. Supra oferte nu se primesc.

Concurenții vor avea certificate doveditoare că furnitura este după proprietatea D-lor sau după moștile luate cu arendă de D-lor.

Condițiile sunt cele cuprinse în caetul de sarcini ce se poate vedea în localul mai sus arătat.

Din Ordin
Șeful Serviciului Intendenței
Intendant
Lt. Colonel Anastasiu.

Înștiințare

Ziarul Nostru se poate găsi în capitală la următorii chioșcari:

- 1) Chioșcul Lupovica la Sf. Gheorghe;
- 2) Chioșcul dela statuia lui I. C. Brătianu;
- 3) Chioșcul spitalul Colței;
- 4) Chioșcul Hotel Princiar;
- 5) Chioșcul Str. Regală 4;
- 6) Chioșcul „Independență” ca-
lea Victoriei;
- 7) Chioșcul Boulevardul Carol
colț Victoriei;
- 8) Chioșcul Hotel Boulevard;
- 9) Chioșcul Strada Regală 6.

BANCA ROMANEASCA

SOCIETATE ANONYMĂ

Capital Social 160,000,000 Lei   **Sediul Central: BUCUREȘTI.**

SUCURSALE:

Arad, Bălți, Brașov, Bazargic, Chișineu, Cernăuți, Constanța, Galați,
Cluj, Ismail, Târgu-Mureșului, Oradea-Mare, Sibiu, Tulcea, Timișoara.

Face orice operațiuni de bancă.

BANCA NAȚIUNEI

SOCIETATE ANONIMA

CAPITAL SI REZERVE LEI 175.000.000

BUCUREȘTI

CALEA VICTORIEI 98 (Piata Palatului Regal)

BANCI AFILIATE: LONDRA, PARIS, MILANO, VIENA, BRUNN (Ceho-Slovacia) etc.

cum și în principalele orașe din țară.

Execută orice operațiuni de Bancă în general. — Scont. — Avansuri pe ipoteci, gajuri de efecte publice, secțiuni și mărfuri. — Efectuează plăți și încasări. Emite cecuri și scrisori de credit în țară și în străinătate. — Primește depuneri spre fructificare. — Execută ordine de Bursa. — Conturi curente.

A apărut

„COMOARA SUFLETULUI”

care cuprinde:
cântece populare de iubire și despre fire
cântece de plugărie, păstorie și pescărie,
cântece oștășești, colinzi, urături, rugăciuni ș. a. pentru toate vârstele,
stările sufletești și îndeletnicirile
poporului român. □□□□□□□□

Prețul (128 pagini) Lei 4.

Revanzătorilor rabat. — Se comandă dela
Librăria „ȘCOALA ROMÂNĂ” din Suceava
(Bucovina). □ Costul se trimite înainte.

In Editura „Școalei Române” au apărut de asemeni și alte
cărțile religioase — populare, de cântece, povestiri ș. a.
al căror catalog se trimite gratuit oricui îl cere. □
Spre a înlesni onor. cetitorii cunoașterea cărților noastre,
ii rugăm să binevoiască a ne înștiința în cari gazete
ceite de ei, ar dori să publicăm titlul și prețul cărților
□ noastre, care după cuprins sunt foarte folosite.

BANCA CENTRALA

Pentru industrie si Comert s. p. a.
Cluj, Str. Regina Maria No. 6--8
(casele proprii).

Capital social Lei 50,000,000 deplin vărsat

Secția de Bancă   Secția de Mărfuri

FILIALE:

Sibiu, Arad, Turda, Alba-Iulia, Hăjeș,
Satu-Mare, Reprezentanți stabili în Bu-
curești, Kosice, Praga și Viena.

ANUNCIURILE și RECLAMELE se primesc la Administrație Cluj, Strada Dorobanților No. 11